

Slaugos ligoninėje – holistinis požiūris į kiekvieną pacientą

Kiekviena žmogaus diena verta nugyventi ramiai ir oriai, net jeigu jis sunkiai serga. Tokia nuostata vadovaujasi Kazio Griniaus slaugos ir palaikomojo gydymo ligoninės medikai ir savanoriai, kuriems tenka rūpintis itin sudėtingais komos ištiktais ligoniais, po insulto, sergančiais paskutinių stadijų vėžiu, senatvine demencija arba kitomis sunkiomis ligomis.

Iveta SKLIUTAITĖ

Nors gyvenimo saulėlydis yra ypatinges nuveiktais prasmingais darbais, sukaupta patirtimi, išmintimi, gražiais prisiminimais, neretai jį lydi ir įvairios ligos.

Kartais labai sunkios, dėl kurų ligoniams reikia nuolatinės ir profesionalios priežiūros slaugos ligoninėje.

Vienajų – Kazio Griniaus slaugos ir palaikomojo gydymo ligoninė – asmens sveikatos priežiūros pirminio lygio įstaiga.

Joje teikiamos stacionarinės palaikomojo gydymo ir slaugos bei paliatyviosios pagalbos paslaugos Kauno apskrities gyventojams, kurias apmoka Kauno teritorinė ligonijų kasa. Ligoninė veikia Vičiūnų, Petrašiūnų, Panemunės skyriai.

Šiuo metu lagoninėje yra 350 lovų, tarp jų 25 lovos skirtos paliatyviosios pagalbos paslaugoms. Ligoninėje kasmet gydoma ir slaugoma per 1,6 tūkst. pacientų. Pernai ir šiemet dėl pandemijos keliamų saugumo reikalavimų ligonijų yra maždaug 20 proc. mažiau.

„Sunkiausi ir sudėtingiausi, daugybė ligų turintys ligonai gydomi mūsų lagoninės Petrašiūnų skyriuje. Dažniausiai tai senyvo amžiaus žmonės, esantys komos būsenos, po insulto, sergantys paskutinių stadijų vėžiu, senatvine demencija ar kitomis sunkiomis ligomis. Jiems prižiūrėti būtinės specialios medicinos žinios ir speciali įranga, nes daugelis ligonijų sunkiai juda ar vienai nejudą“, – kalbėjo Kazio Griniaus slaugos ir palaikomojo gydymo lagoninės direktorė Edita Jankauskienė.

Vadovė pabrėžė, jog gydymo įstaigoje suburti profesionali įvairių sveikatos priežiūros specialistų grupę. Paslaugas individualiai pagal kiekvieno paciento poreikių teikia sveikatos priežiūros specialistai – gydytojai, bendroslės praktikos slaugytojai, slaugytojų padėjėjai, socialiniai darbuotojai, kineziterapeutai, masažuotojai, medicinos psichologai, dvasiniai asistentai, savanoriai.

Slaugos lagoninės komanda siekia užtikrinti šiuolaikiškų ir kokybiškų slaugos, palaikomojo gydymo ir paliatyviosios pagalbos paslaugų teikimą rūpinantis slaugomų ligonijų bei jų artimų poreikiai.

„Asmenims, apdraustiems pri- valomuoju sveikatos draudimui, – dirbantiems, pensininkams, neigaliems lagoninėje teikia-

mos nemokamas paslaugos iki 120 dienų per metus. Paliatyviosios pagalbos, kai ligonis serga pavojinga gyvybei, nepagydoma progresuojančia liga, paslaugos teikiamos neterminuotai“, – tvirtino E.Jankauskienė.

Šios gydymo įstaigos Petrašiūnų skyriaus vadovė Rita Kabašinskienė tvirtino, jog būtent šiaame padalinyje slaugomi itin sunkūs pacientai, nemaža jų dalis – nepagydomi onkologiniai ligoniniai.

„Mūsų tikslas – suteikti visas ligoniams reikalingas paslaugas pagal jų poreikius, o esant būtinybei – padėti ramiai ir oriai nugyventi paskutines gyvenimo dienas. Ne padėti numirti, kaip dar kartais manoma, bet padėti mirštančiam žmogui gyventi“, – sakė skyriaus vadovė.

Medikų ir savanorių komandas pagrindinis dėmesys skiriamas medicinos problemoms: ligos simptomų kontrolei, jų palengvinimui ar išvengimui.

Labai svarbu, kad ligoniu ne-skaudėtų, jo nepykintų ar nevargintų kiti ligų požymiai. Svarbu, kad kiekviena diena būtų kiek galima aktyvesnė, intensyvesnė.

Kineziterapines, fizioterapijas, masažo procedūras teikia kvalifikuoti specialistai. I pagalbą pasitelkiama biblioterapija, kaniterapija. Visi komandos narai aktyviai įsitraukia į paslaugų teikimą, iji įtraukiama ir savanoriai. Kiekvienas žmogus – asmenybė, todėl rūpinamasi jo psichikos būkle, emocijomis, dvasinio gyvenimo problemomis, kalbamasi jam svarbiais egzistencijos, gyvenimo prasmės klausimais.

Vadovė tikino, jog pandemija gerokai pakeitė slaugos lagoninės darbą.

Karantino ir ekstremaliosios situacijos laikotarpiu gydymo įstaigoje paslaugos teikiamos mažesniams pacientų skaičiui.

„Dėl pandemijos ligonijų lankymas apsunkintas. Suprasdami žmogiškojo ryšio svarbą ieškojome būdų, kaip pacientams bendrauti su šeimos nariais, kitaip artimaisiais, nebūti atskirintiems nuo išorinio pasaulio.

Tai padaryti jiems suteikiame galimybę nuotoliniu būdu, naujodantį vaizdo skambučiais. Ligoniams į palatas atnešami planšetiniai kompiuteriai ir jie gali skambinti giminaičiams ar būčiuliams.

Išskirtiniais atvejais artimieji gali patekti į lagoninę.

Siuo metu dažniausiai tai būna skaudžiausiomis akimirkomis, kai tenka atsiweikinti su mirštančiuoju“, – tvirtino lagoninės direktorė E.Jankauskienė.

Kineziterapeutai T. Abeciūnas (kairėje), Š. Zabiela ir bendroslės praktikos slaugytoja E. Botyrienė atsakingai rūpinasi pacientais.

Slaugytojo padėjėja L. Komarova (kairėje) ir bendroslės praktikos slaugytoja J. Bašinskienė atiduoda ligoniams visą dėmesį.

Ligoninės socialinė darbuotoja Evelina Bataitienė tikino, jog darbas lagoninėje prasmingas: kiekvienas žmogus rašo savo gyvenimo istoriją turėdamas savo požiūri, įsitikinimus, patirtį, vertėbes. Socialinis darbuotojas tarisi tėsią šią istoriją empatiškai ir individualiai skirdamas dėmesį sunkiai sergančių ligonijų poreikiams.

Be to, tenka dirbti ne tik su slaugomais ligoniais, bet ir su jų artimaisiais.

„I slaugos lagoninė žmonės patenka ne atsitiktine tvarka. Siuntimą į slaugos įstaigą išrašo šeimos gydytojas ar gydantis gydytojas (jei pacientas atvyksta iš stacionaro).

Pirmasis pokalbis visuomet įvyksta su ligonij atlydėjusiais artimaisiais: suteikiama informacija, pasidalijama kontaktais, atsakoma į dominančius klausimus, jie paskatinami bendradarbiauti viso slaugos proceso metu. Visuomet siekiama ieškoti bendrų sprendimų, tenkinančių ligonij ir jų artimų lūkesčių“, – sakė E. Bataitienė.

Medicinos psichologė Reda Mackevičienė taip pat teigė, jog emocinės pagalbos reikia ne vien ligoniams, bet ir jų šeimos nariams.

„Žmonės, kurių artimieji guli slaugos lagoninėje, dažnai jaučia

bejegišumą, kaltę, kad ko nors dėl jems brangių žmonių nepadarė, apmaudą, kad patys negali pasirūpinti sergančiaisiais“, – tikino darbuotoja.

Ji nuolat mato artimuosius, kurie neretai būna sutrikę, nedekvaciškai suvokia situaciją, sunkiai priima faktą, kad ligonio dienos suskaičiuotos, viliasi, kad jis dar pasveiks.

Tarpusavyje kalbantis, būnant atvirieji, suprantant vienems kitus, išsakant nuo-gąstavimus, raginant būti geranoriškesniems savo sergantiems artimiesiems galima pasiekti geresnių rezultatų.

„Netrūksta atvejų, kai sunkios ligos iškankintas žmogus palieka ši pasaulį, o artimieji po jo mirties lieka tarsi su kraujujančia žaizda, dvasiniu skausmu, pykčiu ir neigimu, net depresija.

Tuomet gelbėja žmogiškas ryšys, palaikymas, pagalba, aiškinimas, jog mirtis – natūrali ir neišvengiama“, – kalbėjo medicinos psichologė.

Jai pritarė ir svarbią misiją šioje lagoninėje, ypač dirbant su paliatyviosios slaugos ligoniais ir jų šeimos nariais, atliekanti dvasinė asistentė Lina Jakelė.

„Gedėjimo laikotarpis dažnai būna sunkiai pakeliamas, šei-

mai sudėtinga susitaikyti su praradimu. Mūsų lagoninėje mirusiu žmonių gedintys artimieji kviečiami į grupes, kur jems mėginama padėti lengviau išgyventi netekti“, – kalbėjo L. Jakelė.

Kalbėdama apie kasdien matomus slaugos lagoninėje slaugomus sudėtingus ligonius darbuotoja tikino, jog dvasinės šių žmonių kančios dažnai sunkesnės už fizines, juos kamuojant egzistenciniai klausimai.

„Žmonės savęs ir kitų klausia, kodėl būtent tai nutiko jems, kodėl jie turi kentėti, kodėl gyvenimas toks negailestingas, kokia yra gyvenimo prasmė, kur jie atsidurs po mirties.

Todėl labai svarbu, kad vides dvasinės kelionės metu šalia šių žmonių būtų sielovadininkas, kuris išklausytų, padėtų ieškoti atsakymų į kylančius klausimus“, – tvirtino dvasinė asistentė.

Religinis gyvenimas – dar vienė aspektas, kuriuo rūpinasi dvasinė asistentė.

Nelygu išpažįstamas tikėjimas, žmonėms suteikiama galimybė bendrauti su dvasininkais, gauti sakramentus.

Ligoninės skyriuje stengiamasi sukurti namus primenančią aplinką, ramybę ir privatumą užtikrinančias zonas. Vienoje jų įrengta koplytėlė.